

מה מידת כוחה של בריטניה במזרח הים-התיכון?

(לפי מאמרו של קולי ג'י. ויג — בשבועון המדיני הידוע „ניו־סטייטסמן“ — אשר במקורו כונה „חולשתו של כוח“)

הדברים המסוצצטיס'להלן ממאמרו של קולונל ג'ורג' ויג, חבר הפרלמנט הבריטי, מסייעת מפלגת העבודה שבו, ומזוהרים הראשיים בענייני צבא והגנה — יש לזכור אנכי קריאתם, כי ממאמר־פולמוס הם שאובים. אין להטיל ספק ברוב רובן של העובדות, כמות'שהן, המצוטטות במאמר זה. אך ודאי שיש חולקים על פירושן והערכתן; וכן לא־מִרְנַמֵּנֵע הוא כי אין סקירה זו ממצה את העובדות כולן. ביחוד, אפשר יהיה ודאי להקשות קושיות לגבי הערכת המצב בתחום כוחות־האוויר. אך, לאחר כל אלה, אין ספק שיש בקטעים המובאים כאן כדי לשפוט אור מענין־ביותר על מערכות הכוח הצבאי והאווירי במזרח־הים־התיכון.

כמובן, שאת מלוא משמעותן עשויות העובדות המובאות כאן לקבל רק במסגרת של ראייה־כוללת את מעמדה הצבאי של בריטניה כיום. בקשר לכך, יצוין כי דעותיו של קולי ג'י. ויג מוזכרות גם בקטעים שב„הדיס“ אשר בחוברת זו.

„והשעה! שלחו גייסות לנתץ את עבר־אֶנְאֶצְרו“.

זו היתה הדרישה שהושמעה בימי אבגוסט הראשונים על־ידי חבר־פרלמנט שמרני מן־הבולטים. גם אם נתעלם מכך כמה הסרת־תכלית תהיה סיסמה זו בתור מעשה של מדיניות־לטוח־ארוך, הרי מתעוררת השאלה: — האם דבר זה אפשרי בכלל? כמובן, הקהל הבריטי יודע כי במשך ארבעת השנים האחרונות הוציאה בריטניה למעלה מ־6,000 מיליון לירות־שטרלינג ל־צרכי הגנה, ובשזותיו הוצאה זו לעומת רפיונם, לפי הגירסה־המתהלכת, של המצרים — נוטה קהל זה להניח כי את עבד אֶנְאֶצְרו ניתן לחסל ב־לילה. אכן, העובדות אינן כלל כה נוחות: אם כי אפשר שסופה של מלחמה כזו אינו מוטל בספק, הרי מהלכה, כאשר כבר קרה לעתים כה קרובות בתולדותינו — יתכן ולא יתפתח בהתאם לתכנית.

בריטניה לשלוח בזמן הנוכחי אליהודה (יכולים אנו לבטוח בכך כי הן ה„פנטגון“ והן הקרמל יודעים בדיוק מה מצוי לרשותנו, ויש משום הוצאת משפט־מעציב על טיב הנהגתנו בעובדה, ששאר העולם יכול לדעת על עניינינו הצבאיים הרבה יותר מאשר עמ־בריטניה עצמו). הבה ונעיין בחילה־צבא תחילה.

הבה ונציג בפני עצמנו, במדויק, מה יהיה ביכולתה של

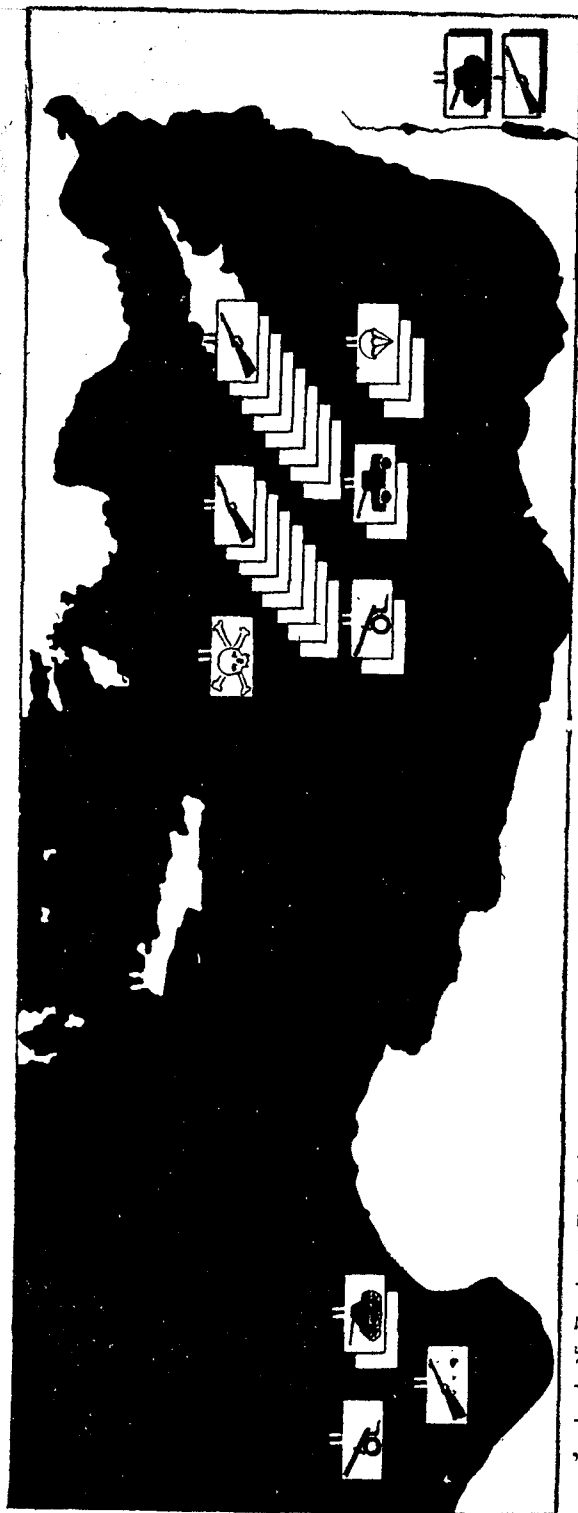
(1) היחידות הנ"ל נמנות ברובן על אלה המהוות את דִי־בינִית־הרגלים השלישית הבריטית.

(2) היא אותה בריגדה יחידה המשמשת כיום מעין „יתר־ופינה“ לעתודה־תאסטרטגית שבתכנית — ואשר על הספקות בדבר אפשרות הסתה בשעת־חירום אל אזורים שמעבר־לים מדובר ביוציות המתפרסמות ב„הדיס“ שבחוברת זו.

(3) למעשה, שתי יחידות־שריון אלו הן בנות עֶצְמָה גדו־דית כ־א. — המער.

חילה־מצב של קפריסין הוגדל בהרכבה בחדשים האחרונים. אותם עשרת גדודי־הרגלים, בריגדת־הצנחנים ורגימנט פרשי הגנרדיה־המלכתיים (המצויד במכוניות־שריון), אשר הם ה־מהירים כיום את חילה־מצב, עסקו עד כה בתפקידי בטחון פנימי; אולם כלול בהם גם חלק ידוע של אותה עתודה־אסטרטגית אשר מלכתחילה קיוו כי אותה אפשר יהיה להחזיק בממלכה־המאוחדת (האיים־הבריטיים) גופא. על כוחות אלה יתוספו עתה הגדוד ה־1 לחילה־הרגלים־הקל מסומסרסט, הגדוד ה־1 לרגימנט־ברקשיר־המלכותי, הרגימנטים־הבינוניים ה־21 וה־50 לארטילריה־המלכותית — וכן הגדוד ה־1 לרגימנט־סֶאֶפּוֹלְקִי, אשר כבר מלפני־כך נצטוו להתכונן לציאה אל קפריסין, כדבר שבחילופי־יחידות תקינים. נמסר כי רגימנט־הגנרדיה של פרשי־משמרה־הראש, גדוד אחד מרגימנט רמני הגורדיה, והגדוד ה־1 לגורדיה־הולשית יישלחו אף הם, ואתם גם הקומנדו מס' 42 לחילה־„מארינס“־המלכותי. אל כל אלה תצטרפה גם יחידות של חילה־הקשר־המלכותי, חילה־ההנדסה המיכני־החשמלי המלכותי, חילה־השירות־המלכותי (אפסנאות ותובלה) וחילה־החימוש־המלכותי; ומשחושלמנה כל התוונות האלה, תשאר בממלכה־המאוחדת עוצבה אחת בלבד שתמצא במצב המתקרב־כלשהו אל תקו־העצמה המבצעי — הלא היא „בריגדת־הרגלים הבלתי־תלויה“ ה־24 (המורכבת מהגדוד ה־1 לרגימנט־דרום־לאנקשייר, הגדוד ה־2 ל„רגימנט־הנאמן“ והגדוד ה־1 לחילה־הרגלים־הקל מדֶאֶרְהַם).

פרט לכוחות שב־קפריסין, מצויה עוד הדיביזיה־המשורית ה־10 שבטרפולי, המורכבת מרגימנט השני („רגימנט־המלכה“) לדרוגני־המשמר (המצויד בטנקי „צנטוריון“), הגדוד ה־5 לרגימנט־הטנקים־המלכותי, הרגימנט ה־3 לארטילריה־

הרכובה המלכותית, וגדוד מ. קורפוס הרובאים המלכותי)
כדי להשלים את סיפורה המעשה נציין עוד, כי רגימנט
ההוסרים ה-10 (דהיינו — גדוד שריון — המער) ופולגה אח.
מרגימנט מידלסס (רגלים — המער) חונים בירדן.

מזה זמן-מה עמד משרד המלחמה הבריטי בפני קשיים
גוברים והולכים בענין השגת תגבורות הרגלים הדרושות בש
ביל הכוחות החונים מעבר-לים. ביוני שנה זו הודיע ה"טיימס"
כי הרגימנטים הבינוניים ה-21 וה-50 לארטיילריה המלכותית.
וכן הרגימנטים הנגד-מטוסיים הקלים ה-15 וה-43, נצטוו ל
התקין עצמם לקראת אפשרות של צורך בשירות-חירום בתור
בדוור-רגלים. "כי ארבעה רגימנטים ארטילריים ידרשו להמצא
במצב של כוננות לקראת שירות בתפקידים בסחוף-פנימי מעבר
לימים, כאילו היו הם בדוור-רגלים" — כתב אז ה"טיימס"
— "עובדה זו מראה לנו מה רבה המצוקה בה נתון הצבא
שעה שמוטל עליו למצוא יחידות רגלים למילוי תפקידים
שונים, בזמן שיחידות כה רבות מרותקות בקפריסין, במאלאיה
ובמקומות אחרים. לאמתו-שלידבר, אול לצבא מלאי של חיל
רגלים". ושימרגא לב: — כזה היה המצב עוד בטרם נדרשנו
לעמוד בפני סכנת מלחמה.

*

המצב בחיל-האוויר-המלכותי גרוע אפילו מזה. אין במזרח-
התיכון אף טייסת של מטוסי-קרב מוטי-הכנף-לאחור — עובדה
אשר הממשלה הבריטית לא הכחישה אותה. כל אשר נאמר
רשמית, היה זה: "זהו ענין אשר אפשר לתקנו במהירות רבה
מאוד, תודות לסיועם וגיודותם של מטוסי-קרב עתה". בעוד
שדברים אלה נכונים, הרי אין הצהרה זו כה מרגיעה כפי שהיא
נראית. יש לנו כ-1000 מטוסי "האנטר", אשר מהם עד כה
כ-400 הוכנסו לשירות ב-25 טייסות קוראשון. הדבר הראשון
אשר יש לציין לגבי ה"האנטר" הרי-זה שהוא תוכן כמטוס-
קרב מירט — ועדיין אין הוא מצויד להבוקה-ברקיסות של
מטרות-קרקע. במלים אחרות, תפקידם של אותם מטוסים
ה"האנטר" הנמצאים עתה בשירות הוא לזכות בעדיפות אווירית,
ולשמור עליה; והשאלה אשר מן-הכרח לשאלה היא: באיזו
מידה עתידים הללו להיות תכליתיים בתפקיד מוגבל זה? אם
נוציא מכלל-חשבון את ישראל כבסיס למטוסי-קרב — ומוע-
טים מאוד הסיכויים שהישראלים יניחו לנו להשתמש בבסי-
סיים, שעה שיוועים הם כי המצרים יוכלו להפציץ מיד את
עריהם — הרי הברירה היחידה היא קפריסין. יהיה, איפוא, על
ה"האנטרים" לפעול במרחק של קרוב ל-500 ק"מ משדות-
התעופה שלהם, ודאי שיהיה צורך לצידם במיכלירולק נוס-
מים. אפילו עם אלה, לא יהיה ביכולתם להשאר מעל פני
הים-המזרחי מצרית אלא סרק זמן קצר בלבד.

(י) דהיינו, סה"כ מצבת-הדוביזה הוא שני גדודי-שריון,
גדוד-מנוע של רגלים ורגימנט-ארטילריה אחד. — המער.

מערך-הכוחות הבריטי במזרח חים התיכון (לפי קולי ויג)

„איליושין-28“ אשה קנו המצרים מרוסיה. אולם לא יהיה להם כל סיכוי נגד מטוסי „מיג-15“.

חברה הפרלמנט השמרני אשר תבע כי „ננתק“ את נאצר, התכון ודאי במחשבתו למבצע מוטס, בו תתפוס בריגדת הצנחנים שבקפריסין שדות תעופה מצריים — ותפתח משם פתח להתחברות עם כוח אמפיבי. אלא שהסיכויים להצלחת מבצע כזה אינם מעוררים. על אף השאלת מטוסים לחיל האוויר המלכותי מחברות תעופה אורחיות, הרי מטוסי ההובלה שלנו הם קטנים מדי ומעטים מדי. יש לנו, לכל היותר, 150 מטוסי „ואלגה“, 70 או 80 מטוסי „האסטינג“, כמה מטוסי

שאקלטון

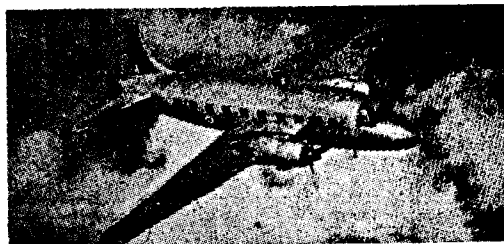
„שאקלטון“ שאולטרולכר, ואולי כ-100 מטוסי „וארסיטי“ של „ויקס“, אלא שאלה האחרונים אינם, לאמתו של דבר, אלא מטוסי אימון. ניתן להשתמש במטוסים אלה להטסת גייסות למזרח התיכון, ובכמה מהם ניתן, כמובן, להשתמש להצנחת צנחנים. אולם מה יאירע אם „יטפלו“ בהם מטוסי „מיג-15“ — מחשבה זו, מבעיתה מכרי להרהר בה. הברירה האחת למבצעים מוטסים שיתבססו על קפריסין היא התקפת קרקע אשר תשולח מלוב. אפשרות זו — ניתן להוציאה מכלל חשבון כאפשרות לעתיד הקרוב ביותר, מאחר שהיחידות הנהוות את הדיביזיה המשוריינת ה-10 הן מעטות מדי, ופוזרות, מכדי שתוכלנה, במשך החודשים הקרובים, לפתוח במבצע מעין זה.

אין להתעלם מהמסקנה כי משמופע איום המלחמה — מיד מעמיד הוא את האומות בפני גילויי-מציאות מכאיבים. והאמת, נכחה עומדים אנו, היא כי על אף הוצאת סכומים אנדיים מאז 1951, הרי כיבוש-מחדש של מצרים אפשר שיהיה ענין ממושך, ודאי שיהיה ענין יקר מאוד. סקר אני חוני אידן, יתכן מאוד ומהרהר כרגע בכך, שאלה המתחילים במלחמה — רק לעתים נדירות עודם מחזיקים בשרביט-הפיקוד בבוא סיומה.

(*) להערכתו זו של קולי ויג יש, כמובן, להעיר כי חיל האוויר הסובייטי גויס עומד זה זמן-מה בשלב החלפת מטוסי „מיג-15“, בעוצבות המובחרות שלו, בטיפוסי-מטוסים חדשים ומשוכללים מהם.

(*) ראה „זיהוי מטוסים“ בחוברת זו. — המער.
(*) בידוע, כי הכנות המכ"מיות של המקלעים הכבדים שבמטוסי „סאבר“ הן שנתנו להללו את עדיפות היחסית בקרב בשמי קוריאה על פני „מיגים“, בעלי חימוש כבד יותר (תותחים-אבטומטיים בקוטרם של למעלה מ-20 מ"מ). — המער.

(*) „Sea Hawk“, פרס. ים.

ואלגטה

כנגדם יצאו לא מטוסים מיושנים, אלא ה„מיג“ 15, שהוא ממיטב המוטסים בעולם^(*). מומחים בריטיים אחדים סבורים כי הטייסים המצריים חסרים הן כוח-הרצון והן חריצות המעשה כדי לנצל במלואה את יכולתו של מטוס משוכלל כזה; ויתכן כי הם צודקים. עם זאת, מן הראוי לזכור כי טיטו העמיד לרשות עבד אַנְנַאצַר בית-ספר לטייסים; ומכל מקום, קיימת תמיד האפשרות כי אחדים מן ה„מיגים“ יוטסו בידי „מתנדבים זרים“. שאלה החשובה לאיפחות מבעית יכולתם של הטייסים, היא השאלה האם מצוידים אותם מטוסי „מיג-15“ שסופקו למצרים בכוננות-תוחת מטווחות-מכ"ם. מטוס-קרב אמריקאי אחד מטיפוס F-86-E נתפס שלם במרוצת מל-

וארסיטי

חמת קוריאה; וידוע כי בגרסות המאוחרות יותר של ה„מיג“ 15, וכן ב„מיג“ 16^(?) וב-17, מותקן ציוד כזה^(*). אם המוטוסים אשר סופקו למצרים הם „עדכניים“, הרי יהיו הם, עם טייסים בינוניים, יותר מאשר „יריב-שקול“ בלבד להאנטרים. ה-משימה של השגת עליונות-אווירית — אם יאולצו ה„האנטרים“ לפעול מקפריסין — תהיה, איפוא, כרוכה בהסתכנות רבה ביותר.

ניתן לעטון כי מטוסים שימריאו מנושאות-חטוסים יוכלו לספק מחפה-אווירי מספיק. לרוע המזל, מטוסי-הצי שלנו מיושנים לא פחות מאותם „ואַמפּייריים“ ו„מטאורים“ המהווים את עצמת-האוויר הנוכחית שלנו במזרח-התיכון. מטוסי ה„סי-הוקי“ הצויים, ניתן לשער כי יוכלו „לטפל“ ב-40 המפציצים

האסטינג